

Medzinárodné súťaže

Tento ročník medzinárodnej súťaže detskej výtvarnej tvorivosti Zelený svet sa vyznačoval pomerne náročnou témou. Keďže rok 2009 je Medzinárodný rok astronómie, zamerali sme sa na tému, ktorá v sebe zahŕňa aj problematiku svetelného znečistenia. Je to téma široká, netýka sa len našej Zeme, ale aj vesmíru vôbec a súčasťou vesmíru sme my všetci.

Porotcovia mali plné ruky práce (foto: Silvia Redlingerová)

Tisícročia bolo snahou človeka prekonať temnotu považovanú za symbol nevedomosti, neistoty a nekalých úmyslov. Potom prišiel Edison a jeho žiarovka ožiarila svet. Ľudstvo oslávilo ďalší zo svojich triumfov. Aj tu sa však ukázalo, že víťazstvo môže mať aj tienisté stránky. Základnou vlastnosťou kvalitného nočného prostredia je tma, ktorá je dôležitá pre časť organizmov, ktoré ju potrebujú pre svoju aktivitu, ale aj pre organizmy, ktoré sú aktívne cez deň a ktoré potrebujú tmu pre odpočinok.

Dramatický úbytok kvalitného nočného prostredia nastal až s rozvojom svetelných zdrojov. A tak tým, že plytváme svetlom do nesprávnych smerov, redukuje v prírode druhy, ktoré sú závislé od nočnej tmy (hmyz, plazy, obojživelníky). Porušujeme prirodzený cyklus dňa a noci, rušením nočného pokoja a tmy sa pripravujeme o pokojný a zdravý spánok. Zbytočné neefektívne svietenie je plytvanie elektrinou, za ktoré zbytočne platíme.

Dárius PISOŇ, 10 rokov, ZŠ s MŠ Helmanovce, názov práce: Pod žiarou, pedagóg: Mgr. Henrieta PISOŇOVÁ

Všetko je vo hviezdach

Hviezdne nebo je súčasťou nášho prírodného bohatstva. Zbytočne osvetlený vzduch obmedzuje poznávanie vesmíru zníženou viditeľnosťou hviezd. Svetlo by malo ľuďom slúžiť a nie ich obmedzovať. Pokiaľ by vzrastalo svetelné znečistenie aj naďalej, budú môcť ľudia obdivovať hviezdnu oblohu už iba v snoch a planetáriách. Pohľad na jas tisícok hviezd je úchvatný zážitok. Netreba zhasínať, len svietiť tam, kde je to potrebné. My potrebujeme tmu... a tma potrebuje našu pomoc.

Úlohou detskej fantázie bolo tentokrát dotknúť sa hviezd a pomocou ceruzky, štetca alebo fotografie zachytiť krásu zeme, nočného sveta a pokoja. Výpovede o dotykoch detskej fantázie podalo spolu 3 390 prác od 3 149 žiakov a študentov pod vedením 606 pedagógov zo 400 škôl zo Slovenska, ČR, Srbska, Litvy Poľska, Izraela a Číny. Aj keď v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi Zeleného sveta sa do súťaže prihlásilo menej prác, tohtoročná vesmírna téma poskytla neobmedzené možnosti vyjadrenia pre stovky nadaných detí a mládeže.

Odborná porota v zložení Miroslav Cipár, Sylvia Havelková, František Tomík, Tomáš Čepek a Ladislav Vojtuš sa stretla 7. – 8. apríla 2009 v priestoroch Slovenskej agentúry životného prostredia v Banskej Bystrici, aby si prezrela a posúdila práce, ktoré do súťaže do tohto termínu školy poslali.

V kategórii kresba, maľba, grafika a kombinované techniky súťažili práce detí a študentov základných škôl, základných umeleckých škôl, špeciálnych škôl a materských škôl. Už tradične mali najsilnejšie zastúpenie základné školy (1 496), po nich nasledovali základné umelecké školy (607), materské školy (598) a špeciálne školy (331).

Členovia poroty sa zhodli v názore, že súťaž aj napriek menšiemu počtu zúčastnených prác mala štandardnú úroveň. Téma bola veľmi dobre volená lebo mala rozmer

Deniska DUBNÍČKOVÁ, 15 rokov, ZŠ s MŠ, Pod hájom, Dubnica nad Váhom, názov práce: PARDON príloha - PRÍRODA (obálka), pedagóg: PaedDr. Eva KOŠTALIKOVÁ

nielen astronomický, ale najmä metaforický. „Pri detskej tvorivosti nie je treba bazírovať na dôslednom dodržiavaní témy, ale považovať ju za zámienku pre tvorivé uvažovanie. Deti zvládli tému veľmi dobre bez ohľadu na vekové kategórie,“ povedal Miroslav Cipár.

Z predložených prác tohto roku porotcov najviac zaujali kolektívne skladačky, spracované netradičnou formou, na ktorých vidieť, že sú výsledkom veľmi dobrého pedagogického vedenia. M. Cipár zdôraznil fakt, že na týchto prácach vidieť zásadný rozdiel oproti kolekciami, ktoré sa občas zdali ako mechanicky zozbierané práce z hodín výtvarnej výchovy kvôli formálnej účasti v súťaži.

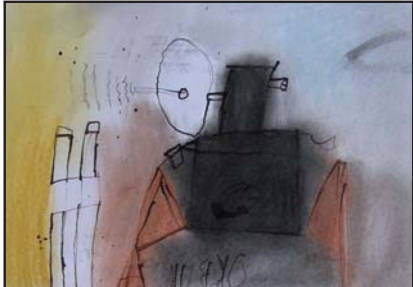
Svoje dojmy zo XIV. ročníka Zeleného sveta zhrmla členka poroty Sylvia Havelková.

„Som členkou porôt viacerých výtvarných a umeleckých súťaží a môžem konštatovať, že z roka na rok sa v súťažiach objavuje menší počet prác. Príčina určite nie je v stanovenej téme, ale v podmienkach, ktoré sa

Christían KAPOLKA, Jakub HOROBA, Viktória JANKUROVÁ, 6 rokov, Denné detské sanatórium, Súkromná MŠ pri DDS, Kežmarok, názov práce: Noc na sídlisku, pedagóg: Mgr. Dagmar GÁBORČIKOVÁ

Kolektív žiakov, Súkromná ZUŠ, Ul. Aurela Stodolu, Martin, názov práce: Vesmírna sonda (cyklus), pedagóg: Mgr. Alexandra Pilková

najmä na základných školách pre umelecké predmety stále zhoršujú. Klesol aj počet ZŠ a MŠ a na mnohých ZŠ vyučujú výtvarnú výchovu učitelia, ktorí nemajú pre tento predmet kvalifikáciu.

Napriek tomu môžeme tohtoročný Zelený svet hodnotiť veľmi pozitívne. Desiatky prác malo veľmi dobrú úroveň. Najviac vždy oslovia práce najmenších, práce detí z MŠ, ich čisté, nenapodobiteľné a spontánne vide-
nie nášho sveta.

Najväčšie problémy sa objavujú v kategórii 10 – 15 rokov, kde sú autori k sebe príliš kritickí, podvedome pottláčajú spontánnosť a svoje skutočné JA, snažia sa viac napodobňovať alebo sa stratia v prekombinovanej technike. Aj v tejto kategórii sa však objavilo veľa zaujímavých kolektív, ktoré boli výsledkom veľmi dobre motivovaného žiaka a invenčného a citlivého prístupu výtvarného pedagóga.

Tohtoročným prekvapením boli pre mňa špeciálne základné školy. Rôznym spôsobom hendikepované deti zvládli tému s veľkým srdcom, a tak aj tohtoročná hlavná cena poputuje práve k týmto autorom zo špeciálnej ZŠ.

Výstava Zelený svet má už svoju tradíciu a miesta v srdciach mladých autorov, pedagógov, ako aj účastníkov medzinárodného festivalu Envirofilm. Nielen oceneným žiakom a pedagógom prinesie určité aj v tomto roku veľa krásy, nových objavov a radosti. Možno mnohí budú sklamaní, že nie sú medzi ocenenými, ale dúfame, že ich to neodradí a budú i naďalej pokračovať v umeleckej tvorbe.

Verím, že sa s mnohými budeme stretávať aj v ďalších ročníkoch a ich práce budú prezentáciou nadšených tvorcov plných fantázie a invencie. Všetkým autorom želim, aby si radosť z tvorby uchovali čo najdlhšie a aby svojimi prácami každoročne obohatili túto jedinečnú výstavu a potešili srdcia každého z nás.“

Do kategórie čiernobiela a farebná fotografia prišlo 250 snímok od 95 autorov. Aj keď táto kategória bola tohto roku menej invenčná, našli sa aj tu snímky, ktoré dokázali upútať. Osobitne porotu zaujal súbor fotografií členov Klubu digitálnej fotografie z Bardejova.

František Tomík zvlášť ocenil niektoré práce v kategórii farebná fotografia, v ktorej porota udelila hlavnú cenu za široký rozsah zobrazovaných žánrov v kolekcii súťažných fotografií na vysokej úrovni svojim technickým aj obrazovým spracovaním. Je to zároveň aj príklad dobrého pedagogického vedenia žiakov. To isté platí aj o kolekcii fotogramov, vytvorených klasickou fotografickou technikou v čiernobieliom prevedení invenčným spôsobom. Svoje hodnotenie tohto ročníka súťaže uzavrel konštatovaním: „Deťom nie je ľahostajné, čo sa deje na Zemi dnes, ani to, čo by sa v budúcnosti mohlo diať na Zemi ani vo vesmíre. A to je dobre. To je i posolstvo prác tohto ročníka medzinárodnej súťaže Zelený svet 2009.“

V porovnaní s vlaňajším rokom bola kategória animovaného filmu zastúpená slabšie. Do súťaže bolo prihlásených len 10 animovaných filmov, ale ich autori sa vyhli chybám, ktoré sa objavovali v predchádzajúcich ročníkoch, keď prišli aj filmy, ktoré neboli animované. Aj keď prihlásených prác nebolo veľa, odrazila sa v nich nápaditosť, zaujímavé výtvarné riešenie a svojský pohľad detí na svet okolo nás.

V takmer každej kategórii Zeleného sveta boli udelené 3 ceny bez poradia a porota udelila aj niekoľko zvláštnych cien, ktorými chcela oceniť prácu žiakov aj pedagógov.

Pri hodnotení výtvarných prác porotu upúťali viaceré zaujímavé súbory, ktoré sú výsledkom tvorivého prístupu žiakov a pedagógov. Dôkazom toho boli aj mimoriadne ceny poroty, ktoré oceňujú veľmi dobrú motiváciu žiaka, invenčný a citlivý prístup výtvarného pedagóga.

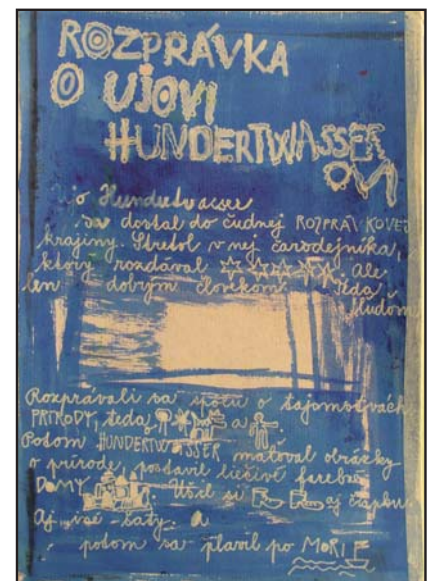
V Medzinárodnom roku astronómie boli udelené aj 3 mimoriadne ceny, ktorými do súťaže prispela Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove, Hviezdáreň v Banskej Bystrici a firma TROMPH – dovozca ďalekohľadov a opti-

ky. Aj v tomto roku bola udelená Cena environmentálnej nadácie CH. B. Parksovej – 5 výtvarne nadaných detí získava poukaz na pobyt v potápačskom tábore.

Vyvrcholením Zeleného sveta bude výstava prác v Múzeu SNP v Banskej Bystrici, ktorá bude otvorená pri príležitosti otvorenia Envirofilmu 2009 a potrvá až do konca mája. Cenu diváka získala práca, ktorá návštevníkov výstavy najviac osloví a získala najviac ich hlasov.

Slávnostné odovzdávanie cien a vernisáž XIV. ročníka medzinárodnej súťaže Zelený svet 2009 sa uskutoční 11. mája 2009 o 13,30 hod. v kinosále Múzea SNP v Banskej Bystrici ako súčasť otvorenia festivalu Envirofilm 2009. Najzaujímavejšie práce Zeleného sveta si môžu pozrieť aj obyvatelia a návštevníci festivalových miest Zvolen, Kremnica a Banská Štiavnica.

Mgr. Alena Bobulová
SAŽP – CPEP Banská Bystrica

Kolektív žiakov, 7. roč., ZŠ s MŠ, Pod hájom, Dubnica nad Váhom, názov práce: Variácie o Hundertwasserovi (časť cyklu), pedagóg: PaedDr. Eva Košťaliková

